

Vignet, som i mange år prægede Dansk Legeplads Selskabs publikationer og brevpapir.
Tegnet af Ib Spang Olsen

Dansk Legeplads Selskabs historie 1959–2009

Af Benny Schytte

I 1958 afholdtes i Stockholm i FN-regi et internationalt legepladsseminar med titlen Play-Ground Activities, Objectives and Leadership. Deltagerne, 45 i alt fra 10 lande, var byplan- og landskabsarkitekter, repræsentanter fra parkvæsen, børne- og ungdomsforsorgen samt ledere fra forskellige typer legepladser.

Fra Danmark deltog stadsgartner Jacob Bergmann, inspektør for børne- og ungdomsforsorgen Christine Søby, leder af skrammellegepladsen i Emdrup Agnete Vestereg samt arkitekt Max Siegumfeldt. Emnerne på seminariet omhandlede blandt andet legepladsens sociale funktioner i moderne boligbyggeri, legepladser til forskellige aldersgrupper, legepladsledernes uddannelse, kvalifikationer og arbejdsforhold samt planlægning og administration af legepladser. Seminariet afsluttedes med blandt andet følgende opfordringer:

- at nødvendige pengemidler til bygning af legepladsfaciliteter blev sikre,
- at der etableredes et samarbejde om legepladser mellem planlæggere og sociale og pædagogiske organisationer,
- at der skulle etableres en passende autoritet i hvert land til at sikre tilstrækkelige legepladser.

Efter hjemkomsten fra Stockholm refererede Max Siegumfeldt om seminariet til forstander Jens Sigsgaard, Frøbelseminariet, og sammen besluttede de

at indkalde til et forberedende møde med henblik på at oprette en landdækkende legepladsorganisation i Danmark. Der eksisterede i forvejen flere lokale legepladsforeninger eller sammenslutninger, og formålet med en landsdækkende organisation skulle være at støtte disse samt at samle medarbejdere og repræsentanter for institutioner og myndigheder, der var engageret i legepladsvirksomhed.

Organisationen skulle også henvende sig til boligselskaber og personer, der inden for boligsektoren, beskæftigede sig med børns legemuligheder.

Perioden 1959–69

DLS bliver stiftet i 1959

På et selvbestaltet møde hos havearkitekterne Agnete og Erik Mygind, der foruden værtparret bestod af forstander Jens Sigsgaard, havearkitekt Max Siegumfeldt, arkitekt Karen Klixbull samt pædagogerne John Bertelsen og Birgit Bertelsen, blev det besluttet at indkalde til en stiftende generalforsamling og danne en landsdækkende legepladsorganisation.

På mødet blev man endvidere enige om, at anmode skrammellegepladsens fader professor C. Th. Sørensen om at påtage sig formandsposten. Den stiftende generalforsamling blev afholdt d. 24 januar 1959 i Dansk Byplanlaboratoriums mødelokaler i København. Organisationens navn blev Dansk Legeplads Selskab (tredelingen af navnet til Dansk Legeplads Selskab

skete først i 1963) med følgende formålsparagraf:

§ 1 Selskabets navn er Dansk legepladsselskab, og dets formål er at virke for bedre legemuligheder for børn, specielt for den legepladsform, der kendes under betegnelser som skrammellegeplads, huleby, byggelegeplads o.l., og som giver mulighed for at udvikle børns skabende evner.

Selskabets første bestyrelse kom til at bestå af formand C. Th. Sørensen, sekretær Jens Sigsgaard, kasserer Erik Mygind samt øvrige bestyrelsesmedlemmer John Bertelsen og Max Siegumfeldt. De første år havde Dansk Legeplads Selskab ca. 25 medlemmer i alt.

Iflg. Max Siegumfeldt var det på anbefaling af C. Th. Sørensen, at den nye legepladsorganisation blev en lille smule eksklusiv ved dels at kalde det et selskab, og dels ved at have en optagelsesprocedure, der krævede anbefaling af mindst to bestyrelsesmedlemmer for at blive optaget. Thi, som C.Th. Sørensen polisk antydede, "*så får vi heller ikke så meget besvær med at hale kontingentet i land*". Derfor kom § 2 til at lyde således:

§ 2 Selskabet optager kun personlige medlemmer og en betingelse for medlemskab er, at man tilslutter sig selskabets formålsparagraf, betaler det fastsatte kontingent og anbefales af to bestyrelsesmedlemmer.

Da det hurtigt viste sig, at mange for-

DLS' første formand C.Th. Sørensen besøger skrammellegepladsen i Emdrup.

eninger, organisationer og kommuner var meget optaget af legepladssagen, blev den paragraf om kun at optage personlige medlemmer og med anbefaling fra to bestyrelsesmedlemmer hurtigt ændret.

I avisartikler, hæfter, bøger og ved konferencer forsøgte Dansk Legeplads Selskab at leve op til formålsparagrafen: *at virke for bedre udendørs legemuligheder for børn.*

DLS var initiativtager til den internationale legepladsbevægelse

I 1961 tog DLS initiativ til den første internationale legepladskonference og efterfølgende samledes en mindre gruppe i Max Siegumfeldts sommerhus, hvor man blev enige om at starte IPA, International Playground Associ-

ation. Interessen for legepladssagen og især "Childs right to play" kom til at brede sig til det meste af verden.

Se mere på www.ipa.org

Inspiration for mange

DLS tilbød i de første mange år konsulentbistand til kommuner, boligselskaber, forældregrupper, "græsrodde" og mange andre landet over, som alle viste overordentlig stor interesse for legepladssagen. Mange offentlige legeområder og udearealer blev stærkt forbedret, og der blev i denne periode oprettet mange byggelegepladser rundt om i Danmark. I 1970 var der registreret omkring 30 mere eller mindre permanente byggelegepladser med kommunale tilskud, mens der i en lang række boligområder opførtes byggelegepladser af mere midlertidig karakter.

Legepladsuge og legepladskampagner

Som led i en aktualisering af legepladsspørgsmålet afholdt DLS i samarbejde med Børnehave- og Fritidshjemsseminariernes Fællesråd og en række forebyggende børneforsorgsorganisationer i 1962 en landsdækkende *Legepladsuge*. I den anledning blev der i hele landet arrangeret særlige aktiviteter på de offentlige legepladser, og andre steder indrettet interimistiske byggelegepladser, hvoraf en del senere blev gjort permanente. Danmarks Radio havde hele ugen daglige udsendelser om legepladsproblematikken, og på Københavns Rådhus var der udstilling og aftenforedrag om legepladser.

Et tilsvarende arrangement afholdtes 3 år senere i forbindelse med vedtagelsen af den nye lov om børne- og ungdomsforsorg, der gav bedre mulighed for oprettelse og drift af byggelegepladser. Hensigten med *Legepladskampagnen* var udover at sætte fokus på børns legemuligheder at benytte lejligheden til at oplyse og agitere således, at loven blev udnyttet bedst muligt og hurtigst. Med disse to manifestationer skabt på initiativ af DLS var en ny og mere synlig agitationsform taget i anvendelse inden for legepladsbevægelsen.

Lovgivning

På det lovgivningsmæssige område var det svært at trænge igennem, men de såkaldte § 40 gader (legegader), inspireret af hvad der var sket i henholdsvis Stockholm, Amsterdam og

Dansk Legeplads Selskabs formænd i 50 år

1959–1964	C.Th. Sørensen
1964–1982	Jens Sigsgaard
1982–1987	Vagn Olsen
1987–1989	Jørgen Andersen
1989–1990	Dorrit Grytter
1990–1993	Verner Storm
1993–2002	Benny Schytte
2004–2009	Helle Nebelong

Aktivitet på et af Dansk Legeplads Selskabs Lejrekurser

London, blev indføjet i Færdselsloven, ikke mindst efter en utrættelig indsats af DLS' næstformand Max Siegumfeldt, som var byplanlægger i Københavns Kommune.

Det var også Max Siegumfeldt, der i Københavns Kommune fik etableret mange såkaldte nærlegepladser for småbørn, tæt ved boligen og oftest til at overskue fra forældrenes altaner eller vinduer.

Perioden fra 1970–80

Konferencer og oplysning

I samarbejde med Boligselskabernes Landsforening (BL) afholdt DLS i denne periode (den første i 1976) en række legepladskonferencer på kursus ejendommen Haraldskær ved Vejle. Og med økonomisk bistand fra BL blev DLS' informations- og oplysningsarbejde intensiveret med en række forskellige pjecer, udgivelse af et kvartalsblad, deltagelse på messer og udstillinger med opfordring og inspiration til etablering af nye legepladser. I 1972 udgav DLS den meget efterspurgte pjece *Nærlegepladser* med ideer og forslag til etablering af legeområder i boligområder.

Lejre-kurser i næsten 30 år

Det var også i det årti, at det, der siden hen skulle blive DLS' traditionsrige Lejre-kursus på Lejre Forsøgscenter, startede. Det første kursus blev afholdt i 1976 på initiativ af DLS' bestyrelses-

medlem, seminarlærer Ulf Brammer. Ideen med kurset var, at give pædagoger og andre inspiration til aktiviteter på legepladserne med afsæt i de fire elementer: *ild, vand, luft og jord*. Gennem denne kursusvirksomhed blev kendskabet til DLS formidlet til kursisterne og en del blev mangeårige medlemmer af DLS. To personer som i 30 år var primusmotor i disse Lejre-kurser var pædagogerne Lisbeth Kristensen og Verner Storm.

Perioden fra 1980–90

Samarbejde mellem DLS og SBBU

I begyndelsen af 1980'erne blev Jørgen Andersen, forstander for Socialt Boligbyggeris Ungdomsklubber (SBBU) indvalgt i DLS' bestyrelse, og i 1987 blev han valgt som formand. Efter en noget rolig periode i DLS' historie i slutningen af 1970'erne kom der igen gang i DLS. Selskabet fik kontor i SBBU's lokaler i Tingbjerg med den meget dynamiske Helga Meinild Petersen som sekretær. Helga deltog aktivt i det internationale arbejde og var medlem af "council" under IPA. Gennem hendes internationale kontaktnet og gæstfrihed valfartede flere hundrede udenlandske gæster i den periode til Danmark for at høre om og studere byggelegepladsideen. I 1985 var der således gæster fra Sverige, Norge, Vesttyskland, Østrig, England, Italien, USA og Canada.

Den store interesse for byggelege-

pladsideen betød, at DLS fandt anledning til at udarbejde et inspirationsmateriale om byggelegepladsen i praksis. I 1980 udgav DLS således bogen 'Byggelegepladser i Danmark', som indeholdt eksempler på byggelegepladser fra hele landet, og i 1982 var der premiere på filmen 'Barns ret til at lege' med byggelegepladsen som et centralt omdrejningspunkt. Filmen blev med økonomisk støtte fra *Kompan* udgivet i en engelsk, tysk og fransk udgave og distribueret blandt andet gennem Statens Filmcentral.

DLS og nye sikkerhedsstandarder

I 1985 deltog DLS i det første møde under Dansk Standardiseringsråd i forbindelse med planerne om at udarbejde en Dansk Standard for legepladsredskaber. DLS var med i udvalgsarbejdet helt frem til den første udgivelse af de vejledende standarder for legepladsernes indretning og sikkerhed i 1990.

I en kommentar til standarderne skriver bestyrelsesmedlem i DLS og formand for udvalget Christian Sonne i DLS' medlemsblad: "*Selvom det så godt som udelukkende har være formålet at gøre legepladserne sikrere, kan det desværre ikke samtidig undgås, at sådanne regler også virker pædagogisk begrænsede, hvilket er beklageligt, men næppe til at undgå*". Endvidere skriver han: "*For fuldstændighedens skyld skal jeg dog pege på – som det fremgår af de generelle krav Del 1 – at standarden ikke gælder for byggeleg, hvor børnenes aktive medvirken indgår som et væsentligt pædagogisk element*". I mange år hed det sig, at DLS engagement i de nye sikkerhedsstandarder først og fremmest handlede om at sikre byggelegen og dermed byggelegepladserne fortsatte eksistens.

Perioden fra 1990–2000

Ny interesse for legepladser

I slutningen af 1980'erne forlader det ellers så dynamiske par Jørgen Andersen og Helga M. Petersen DLS' besty-

I anledning af 50 års dagen for verdens første byggelegeplads – Skrammellegepladsen i Emdrup – udgav DLS i 1993 et særnummer.

LEGE PLADS

Udgivet af
Dansk Legeplads Selskab
Nummer 2 · 1993

"Byggeren" 50 år

INDHOLD

"Byggeren" 50 år	2
I gamle dage	3
Skrammellegeplads	4
Max Sjøgumfeldt	5
Emdrup	6
Indtryk 1965	7
Levende leg	8
Dansk Legeplads Selskab	9
IPA	10
Plakat	11
Byggetræf-sang	12

relse efter indbyrdes personlige uoverensstemmelser, og der går nogle år inden DLS kommer helt op i omdrejninger igen. Men i begyndelsen af 1990'erne kommer der nye kræfter til i DLS, og samtidig kan man spore en fornyet interesse for legepladser, og ikke mindst en kritik af de mange præfabrikerede legepladser, som efterhånden var placeret alle steder rundt omkring i Danmark.

Denne udfordring tog DLS op, og fra 1994 og flere år frem afholdes en årlig tilbagevendende legepladskonference på Vejle Idrætshøjskole med emner som *Naturlegepladser*, *Byggelegepladser*, *Dyr på legepladser*, *Skolens udearealer*, *Byens legepladser* samt DLS' 40 års jubilæumskonference i 1999 med temaet *Dansk Legepladskultur – før, nu og i fremtiden*.

Endvidere fik DLS medlemsblad en ansigtsløftning og blev et tidsskrift ved navn *Legepladsen* – om leg og legemil-

DLS 50 års historie – et udpluk af arrangementer og aktiviteter

- 1959 DLS' første love vedtages d. 24. januar 1959.
- 1961 DLS tager initiativ til international konference, hvor International Playground Association (IPA) grundlægges.
- 1961 Udgivelse af pjese om legepladser.
- 1962 Initiativ til en landsdækkende Legepladsuge.
- 1965 Initiativ til en landsdækkende Legepladskampagne.
- 1965 C.Th. Sørensen udnævnes til æresmedlem i DLS.
- 1966 Udgivelse af Jens Sigsgårds pamflet på engelsk, tysk og fransk: *Legepladsen i moderne bebyggelser*.
- 1966 Filmen *Skrammellegepladser* får premiere på IPA's konference i London.
- 1972 Udgivelse af pjecen *Nærlegepladser*.
- 1976 Den første af de årlige legepladskonferencer i samarbejde med Boligselskabernes Landsforening.
- 1976 Det første Lejre-kursus på Lejre Forsøgscenter. Hvert år frem til 2006.
- 1981 Udgivelse af bogen *Byggelegepladser i Danmark*.
- 1982 Premiere på filmen *Barns ret til at lege med musik* af Poul Kjøller.
- 1984 DLS fejrer sit 25 års jubilæum med bl.a. en børnecirkusforestilling på Skrammellegepladsen i Emdrup.
- 1991 Udgivelse af folder i samarbejde med Ungdomsringen om glæder og risici ved skateboard.
- 1994 Den første af årlige konferencer på Vejle Idrætshøjskole.
- 1994 Revision af DLS' folder om Regler for dyr på legepladser og institutioner.
- 1998 DLS er medarrangør af Nordisk konference om leg i Odense.
- 1999 Afholdelse af 40 års jubilæumskonference på Vejle Idrætshøjskole.
- 2000 Udgivelse af bog om bål og bålmad Skvalderkål og pandekager.
- 2000 Udgivelse af plakat i forbindelse med DLS' landsdækkende Huleuge.
- 2001 Kursus Bål – nonstop i 24 timer.
- 2004 DLS får sin hjemmeside: www.dansklegepladsselskab.dk
- 2006 Afholdelse af den første 'Legens dag' i København.
- 2006 Konference 'Hvad skal vi lege?'
- 2009 Jubilæumskonference 'Hvor skal vi lege?'

Workshop under en legepladskonference på Vejle Idrætshøjskole. Foto: Benny Schytte

jøer. Samtidig afholdte Lejre-folket i DLS sædvanen tro deres velbesøgte lejrekurser. I 1994 udgav DLS en revideret folder om dyr på legepladser og institutioner, og i år 2000 udgav DLS i samarbejde med Frie Børnehaver og Fritidshjem en bog om bål og bålmad med titlen 'Skvalderkål og pandekager'. Det var også i 2000, at DLS fik produceret en plakat i forbindelse med DLS' opfordring til daginstitutioner, skoler m.v. om at afholde 'en huleuge' i hele landet.

Disse succesrige konferencer, kurser, arrangementer og publikationer betød, at DLS fik mange nye medlemmer, og medlemstallet var på et tidspunkt i slutningen af 1990'erne på over 400. Det største medlemstal i selskabet glørværdige historie.

Perioden fra 2001–09

DLS og professionelle medspillere

Den store interesse for nyudvikling og nytænkning af legepladser, som kom til udtryk i midten af 1990'erne fortsatte ind i det nye årtusinde. Mange uddannelsesinstitutioner, firmaer, organisationer, kommuner og diverse kursusudbydere udviklede nye legepladskoncepter og indbød til kurser og konferencer om leg og legepladser.

DLS som i flere år havde haft førertrøjen på i forhold til oplysning og inspiration omkring legepladser fik nu konkurrence fra mere professionelle

medspillere. DLS' konferencer og selv det traditionsrige Lejre-kursus fik færre og færre deltagere og medlemstallet begyndte at falde. Dette fik også indflydelse på DLS' økonomi i starten af det nye årtusinde, og dermed også på muligheden for at udvikle nye ideer og projekter.

DLS' tidsskrift

Hovedparten af DLS' økonomi gik i flere år til finansiering af DLS' flagskip *Legepladsen*. Denne beslutning om at fastholde *Legepladsen*, som en central del af DLS' virksomhed har været et vigtigt mål for DLS. Det betyder, at der i dag findes et forum for oplysning og udveksling af ideer og problemstillinger om legepladsforhold, som er helt unik i forhold til alle andre lande, vi ellers kan sammenligne os med. Et tidsskrift som får mange roser, men som har få abonnenter!

Nye initiativer

Det frivillige engagement, som er og altid har været fundamentet for DLS, har endnu engang overvundet en midlertidig krise. Nye og gamle kræfter har inden for de sidste 5-6 år taget en række spændende initiativer. En meget populær og årlig tilbagevendende begivenhed siden 2006 er *Legens Dag*, som med sponsorstøtte de første år fra OMO, afholdes i København i indre by forbindelse med Kulturturnatten.

De sidste to år med mange pædagogstuderende involveret. Ideen med

Legens Dag har efterfølgende spredt sig til andre byer i Danmark.

Endvidere har der i samarbejde med IPA, Denmark været afholdt legepladskonference i 2006 og en jubilæumskonference her i 2009. Sidst men ikke mindst har DLS de senere år haft en hjemmeside www.dansklegeplads-selskab.dk, hvor interesserede kan gå ind og søge om oplysninger om DLS' aktiviteter, se de tidligere numre af *Legepladsen* samt klikke sig frem til en indmeldelsesblanket til DLS – eller tegne et abonnement på *Legepladsen*. En støtte til DLS er en støtte til, at Dansk Legeplads Selskab bliver en fremadrettet medspiller i legepladsernes fremtidige historie.

Kilder

- DLS' arkiv over samtlige numre af DLS' medlemsblade/tidsskrifter.
- Vagn Olsen: Dansk Legeplads Selskab i 40 år, *Legepladsen* nr. 2.1999.
- Benny Schytte: Bidrag til legepladsernes historie. Speciale v/ Institut for kultursociologi, 1994.

■ Benny Schytte er kultursociolog, tidligere formand for DLS. Redaktør af DLS' tidsskrift *Legepladsen*. Forfatter, forsker og rådgiver vedr. udendørs lege- og læringsmiljøer, byrum m.v.

